Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Проект

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д
от
МАНОЛ ГЕНОВ
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Относно: *Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Закон за изменение и допълнение на Закона за чистотата на атмосферния въздух*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл.31, ал.2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ).

Приложеният проект е изготвен от междуведомствена работна група, сформирана със заповед на министъра на околната среда и водите, с представители на Министерство на вътрешните работи – Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, Министерство на финансите – Агенция „Митници“, и Министерство на околната среда и водите.

1. Цели, които се поставят с предложения проект на ЗИД на ЗЧАВ

Цел 1. Определяне на органите, които ще отговарят за прилагането на изискванията на новите *Регламент (ЕС) 2024/590 относно веществата, които нарушават озоновия слой, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1005/2009 (Регламент (ЕС) 2024/590)* и *Регламент (ЕС) 2024/573 за флуорсъдържащите парникови газове, за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 517/2014 (Регламент (ЕС) 2024/573)*, и установяване на техните правомощия.

Цел 2. Въвеждане на ефективна система за контрол и санкции за нарушенията на задълженията по Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573, като санкциите са определени по видове нарушения и са сързмерни, възпиращи и приложими от отговорните органи.

Цел 3. Определяне на сертифициращи органи по регламентите за изпълнение към Регламент (ЕС) 2024/573:

- *Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2215 на Комисията от 6 септември, 2024 година за установяване, съгласно Регламент (ЕС) 2024/573 на Европейския парламент и на Съвета, на минимални изисквания за издаването на сертификати на физически и юридически лица и на условията за взаимно признаване на такива сертификати по отношение на стационарно хладилно, климатично и термопомпено оборудване, оборудване с цикли на Ренкин с органичен работен агент и хладилни устройства на хладилни камиони, хладилни ремаркета, хладилни лекотоварни превозни средства, интермодални контейнери и железопътни вагони, в които са вложени флуорсъдържащи парникови газове или техни алтернативи, и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2067 на Комисията;*
- *Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/625 на Комисията от 28 март, 2025 година за установяване, в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/573 на Европейския парламент и на Съвета, на минимални изисквания за сертификатите на физически и юридически лица и на условия за взаимното признаване на такива сертификати по отношение на стационарно противопожарно оборудване, съдържащо някои флуорсъдържащи парникови газове или съответните алтернативи, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 304/2008 на Комисията;*
- *Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/627 на Комисията от 28 март, 2025 година за установяване, в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/573 на Европейския парламент и на Съвета, на минимални изисквания за сертификатите на физически лица и на условия за взаимното признаване на такива сертификати по отношение на монтажа, поддръжката или обслужването, ремонта или извеждането от експлоатация на стационарна електрическа комутационна апаратура, съдържаща флуорсъдържащи парникови газове, и възстановяването от стационарна електрическа комутационна апаратура на флуорсъдържащи парникови газове, и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2066 на Комисията;*
- *Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/623 на Комисията от 28 март, 2025 година за установяване, в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/573 на Европейския парламент и на Съвета, на минимални изисквания за сертификатите на физически лица и на условия за взаимното признаване на такива сертификати по отношение на възстановяването от оборудване на разтворители на базата на флуорсъдържащи парникови газове и за отмяна на Регламент (ЕО) № 306/2008 на Комисията;*
- *Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1893 на Комисията от 17 септември 2025 г. за установяване, в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/573 на Европейския парламент и на Съвета, на минимални изисквания за удостоверенията за обучение на физически лица и на условия за взаимното признаване на такива удостоверения за обучение по отношение на определено подвижно оборудване, заредено с флуорсъдържащи парникови газове или съответните им алтернативи, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 307/2008 на Комисията.*

По този начин ще се гарантира, че са създадени условия за сертифициране на физическите и юридическите лица, извършващи дейности по монтаж, ремонт, поддръжка, сервизно обслужване, възстановяване или извеждане от експлоатация на оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, съгласно изискванията на новите регламенти.

Цел 4. Прецизиране на действащи разпоредби в ЗЧАВ, във връзка с изтекъл срок за прилагане на Преходния национален план (чл.9в, ал.2 - 9 от ЗЧАВ), както и

установяване на конкретни изискания към Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (чл.10а от ЗЧАВ).

2. Причини, които налагат приемането на проекта на ЗИД на ЗЧАВ

- С Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573 са установени изиквания, ограничения и забрани по отношение търговията (вноса, износа, пускането на пазара, доставянето, предоставянето, транзита и пр.) и употребата на вещества, които нарушават озоновия слой и флуорсъдържащите парникови газове, както и по отношение пускането на пазара и пускането в експлоатация на определени продукти и оборудване, които съдържат тези вещества или чиято работа зависи от тях. Необходимо е създаване на условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573 – определяне на компетентните органи по прилагането на регламентите и установяване на техните правомощия.
- Липсва пълна система от санкции, приложими за нарушенията по Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573. Такава система от санкции държавите-членки са задължени да установят преди 1-ви януари 2026г., съгласно изискванията на чл.31, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/573 и чл.27, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/590. Като е необходимо съществуващата система от санкции да се допълни с новите изисквания по отношение на имуществените санкции за незаконно производство, внос, износ, пускане на пазара или употреба на вещества, които нарушават озоновия слой, флуорсъдържащи парникови газове, или на продукти и оборудване, които съдържат тези газове или чието функциониране зависи от тях, съгласно чл.27, параграф 4, ал.2 от Регламент (ЕС) 2024/590 и чл.31, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2024/573.
- С регламентите по изпълнение към Регламент (ЕС) 2024/573 се установяват минималните изисквания по отношение сертифицирането и издаването на удостоверения за обучение за физически и юридически лица, в съответствие с чл.10 от регламента. С цел да се осигури прилагането на тези изисквания е необходимо в ЗЧАВ да се променят съществуващите разпоредби, с които се установяват сертифициращите органи, а именно чл.17б от ЗЧАВ. Предвид, че определените с действащото законодателство сертифициращи органи изпълняват и са в готовност да осигурят изпълнението на новите изисквания на регламентите за изпълнение, свързани основно с издаване на сертификати за извършване на дейности с подходящи алтернативи на флуорсъдържащите парникови газове, то с промените се планира същите да се определят, като сертифициращи органи и по новите регламенти за изпълнение. Тези сертифициращи органи са се доказали през годините като независимси и безпристрастни при извършването на своята дейност.
- Идентифицирана е необходимост от прецизиране на действащи разпоредби в ЗЧАВ, във връзка с изтекъл срок за прилагане на Преходния национален план (чл.9в, ал.2 - 9 от ЗЧАВ), както и по отношение установяване на конкретни изискания към Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (чл.10а от ЗЧАВ).

Очаквани резултати от прилагането на проекта на ЗИД на ЗЧАВ

Извършената частична предварителна оценка на въздействието на проекта на ЗИД на ЗЧАВ показва, че не се очакват негативни въздействия. Очакват се положителни икономически, социални и екологични ефекти, свързани с:

– Определени компетентни органи, които да отговарят за прилагането на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573.

Изискванията на Регламент (ЕС) 2024/590 в голямата си част преповтарят изискванията на отменения Регламент (ЕО) № 1005/2009, като от новия регламент са отпаднали остарели разпоредби и изключения по прилагането му с изтекъл срок. Предвид това органите, които ще отговарят за прилагането на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/590 са същите и със същите функции, като тези, които отговаряха за

прилагането на изискванията на отменения Регламент (ЕО) № 1005/2009, разписани в чл.17, ал.4, 6, 7, 12 и 13 от ЗЧАВ.

Изискванията на Регламент (ЕС) 2024/573 са разширени спрямо изискванията на отменения Регламент (ЕС) № 517/2014, като са включени допълнителни изисквания по отношение на флуорсъдържащи парникови газове, изброени в раздел 1 от Приложение II, както и на мобилно хладилно, климатично и термопомпено оборудване към тежкотоварни и лекотоварни превозни средства, извънпътна подвижна техника, интермодални контейнери и железопътни вагони, трамваи и въздухоплавателни средства. Предвид, че разширението е свързано с изискания към вещества и оборудване, които са аналогични на вече прилаганите по отношение на флуорсъдържащите парникови газове, изброени в Приложение I, и на стационарното хладилно, климатично и термопомпено оборудване, органите, които ще отговарят за прилагането на новите изискванията по Регламент (ЕС) 2024/573 са същите и със същите функции, както тези, които отговарят за прилагането на изискванията на отменения Регламент (ЕС) № 517/2014, разписани в чл.17, ал.5, 6, 7 и 13 от ЗЧАВ.

Проверката за съответствието с изискванията за моторните превозни средства, заложени в чл.5, параграфи 1, 3 и 6, и чл. 8, параграфи 1 и 3 от Регламент (ЕС) 2024/573 е предвидено да се извършва по установения ред за хладилните устройства на хладилните камиони и ремаркета, както и за климатичното оборудване в моторните превозни средства, а именно при периодичен преглед за проверка на техническата изправност по реда на наредбата по чл.147, ал.1 от Закона за движението по пътищата. Като изискването за проверките на мобилно оборудване, посочено в чл.5, параграф 3, букви „б“ и „в“ от Регламент (ЕС) 2024/573, влиза в сила от 12 март, 2027г., в съответствие с изискванията на чл.5, параграф 5 и чл.8, параграф 5 от същия регламент.

От гореизложеното следва, че организационната и експертна структура, необходима за упражняването на правомощията по двата основни регламента е вече налична, като правомощията на тази структура ще бъдат същите, както по прилагането на отменените регламенти;

– Установена система от санкции, приложими за нарушенията по новите Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573, съгласно изискванията на чл.31, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/573 и чл.27, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/590.

Съществуващата система от санкции по двата регламента, разписана в чл.33а, 33б, 34и, 34к и 34л от ЗЧАВ е оценена като отговаряща на изискванията към санкциите, установени в чл.27 от Регламент (ЕС) 2024/590 и чл.31 от Регламент (ЕС) 2024/573. Санкциите, които са установени в действащото законодателство са ефективни, пропорционални и възпиращи, като същите са съобразени с естеството и тежестта на нарушението, отчитат вредата за околната среда и населението, предходните нарушения и финансовия аспект за предприятието нарушител. Освен административни имуществени санкции, се прилагат и принудителни административни мерки. Необходимо е съществуващата система от санкции да се допълни с новите изисквания по отношение на имуществените санкции за незаконно производство, внос, износ, пускане на пазара или употреба на вещества, които нарушават озоновия слой и флуорсъдържащи парникови газове, или на продукти и оборудване, които съдържат тези газове или чието функциониране зависи от тях, съгласно чл.27, пар.4, ал.2 от Регламент (ЕС) 2024/590 и чл.31, пар.4 от Регламент (ЕС) 2024/573. Допълненията, които да съответстват на новите изисквания, е предвидено да се направят към съществуващите имуществени санкции по чл.34и, ал.1 и 7 от ЗЧАВ, като в съответствие с посочените нови изисквания на регламентите е планирано да се заложи максималният размер на имуществената санкция да е пет пъти пазарната стойност на съответните газове, продукти или оборудване. Минималният размер на санкциите по чл.34и, ал.1 и 7 от ЗЧАВ остава същият. Предвидено е също създаването на нов чл.34л' от ЗЧАВ, изискващ в случаите на повторно нарушение, извършено в рамките на пет години, глобите, съответно имуществените санкции по чл.34и, ал.1 и 7, да се налагат в двоен размер.

Останалите действащи санкции по чл.33а, 33б, 34и, 34к и 34л от ЗЧАВ ще бъдат променени, така че позоваванията на отменените регламенти да бъдат заменени със съответстващите им позовавания на новите Регламент (ЕС) 2024/590 и Регламент (ЕС) 2024/573;

– Определени сертифициращи органи по регламентите за изпълнение към Регламент (ЕС) 2024/573, посочени в т.1, като по този начин се създават условия за сертифициране на 100% от физическите и юридическите лица, извършващи дейности по монтаж, ремонт, поддръжка, сервизно обслужване, възстановяване или извеждане от експлоатация на оборудване с флуорсъдържащи парникови газове, съгласно изискванията на новите регламенти;

– Актуализирани и прецизирани действащи разпоредби на ЗЧАВ, включително заличени неработещи разпоредби. Промените включват отмяна на неработещи разпоредби в ЗЧАВ, във връзка с изтекъл срок за прилагане на Преходния национален план (чл.9в, ал.2-9 от ЗЧАВ), както и установяване на конкретни изискания към Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (чл.10а от ЗЧАВ) – изискване за приемането и, определяне на нейната цел, изисквания за нейното отчитане и актуализиране.

4. Въздействие върху държавния бюджет

Предложеният проект на нормативен акт не оказва въздействие върху държавния бюджет, във връзка с което е изготвена финансова обосновка съгласно чл.35, ал.1, т.4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

5. Съответствие на проекта с правото на ЕС

Законопроектът не е свързан с транспониране на директиви на Европейския съюз, поради което не е изготвена справка за съответствие.

6. Проведени обществени консултации по предложения акт, както и резултатите от тях

Проектът на акт, заедно с доклада, мотивите и частичната предварителна оценка на въздействие, са публикувани за обществени консултации на интернет страницата на МОСВ и на Портала на Министерския съвет за обществени консултации, съгласно изискванията на чл.26, ал.2, 3 и 4 от Закона за нормативните актове и чл.85 от УПМСНА.

Предложеният проект е съгласуван по реда на чл.32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и е приложена справка за отразяване на получените становища.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл.8, ал.4, т.1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на Закон за изменение и допълнение на Закона за чистотата на атмосферния въздух.

X

МАНОЛ ГЕНОВ
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ